

POSTANOWIENIE

Dnia 15 listopada 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Katarzyna Tyczka-Rote (przewodniczący)

SSN Władysław Pawlak

SSN Krzysztof Strzelczyk (sprawozdawca)

Protokolant Bożena Kowalska

w sprawie z powództwa syndyka masy upadłości "E." sp. z o.o.

w upadłości likwidacyjnej w W.

przeciwko A. P.

o zapłatę,

na posiedzeniu jawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 15 listopada 2018 r.

na skutek zagadnienia prawnego

przedstawionego przez Sąd Apelacyjny w [...]

postanowieniem z dnia 24 maja 2018 r., sygn. akt VII AGa [...],

"Czy syndyk masy upadłości, wytaczając na podstawie art. 144 ust. 2 ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. Prawo upadłościowe (t.j. Dz.U. z 2017 r., poz. 2344) powództwo w imieniu własnym, ale na rzecz upadłego, może domagać się zasądzenia świadczenia na swoją rzecz, a nie na rzecz upadłego?"

odmawia podjęcia uchwały.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 10 października 2017 r., Sąd Okręgowy w W. zasądził od pozwanego na rzecz powoda - syndyka masy upadłości „E.” Sp. z o.o. w upadłości likwidacyjnej w W. kwotę 81 849,60 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 23 września 2011 r. do dnia 31 grudnia 2015 r. i odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 r. do dnia zapłaty, oddalił powództwo w pozostałej części i obciążył pozwanego kosztami procesu w 32%, pozostawiając ich szczegółowe wyliczenie referendarzowi sądowemu.

Apelację od tego wyroku wniósł pozwany, zaskarżając ten wyrok w części uwzględniającej powództwo i wniósł o zmianę wyroku i oddalenie powództwa.

Sąd Apelacyjny w [...], rozpoznając apelację powoda powziął poważne wątpliwości prawne, którym dał wyraz, występując z przedstawionym na wstępie zagadnieniem prawnym. Według Sądu pytającego problem sprowadza się do wykładni art. 144 ust. 2 ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. - prawo upadłościowe (t.j. Dz. U. z 2017 r., poz. 2344 - p.u.). Sąd Apelacyjny wyraził wątpliwość, czy w razie wytoczenia przez syndyka masy upadłości powództwa w oparciu o art. 144 ust. 2 p.u. syndyk powinien domagać się zasądzenia roszczenia na swoją rzecz, czy też na cudzą rzecz, tj. na rzecz upadłego, co odnosi się także do wstąpienia syndyka do toczącego się postępowania. Wskazał, że przyjęcie, iż ustawa uprawnia syndyka do dochodzenia świadczenia wyłącznie na rzecz upadłego, skutkowałoby w niniejszej sprawie uznaniem, że powództwo w kształcie uwzględnionym w zaskarżonym wyroku podlegałoby oddaleniu, jako bezzasadne, natomiast przyjęcie, że świadczenie powinno być zasądzone na rzecz syndyka, wymaga poczynienia rozważań dotyczących konieczności przedmiotowej zmiany powództwa przez syndyka i jej skuteczności.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Sąd Najwyższy wielokrotnie wyrażał pogląd, że instytucja zagadnienia prawnego, ze względu na ingerencję w niezawisłość sędziowską, ma charakter wyjątkowy. Wymaga ścisłej interpretacji normy dopuszczającej podjęcie przez Sąd Najwyższy uchwały. Ustanowiona w art. 390 § 1 k.p.c. instytucja pytań prawnych,

jako odstępstwo od konstytucyjnej zasady niezawisłości orzeczniczej sędziów, którzy w sprawowaniu swojego urzędu podlegają jedynie Konstytucji oraz ustawom (art. 178 ust. 1 Konstytucji RP), wymaga ścisłej wykładni, zaś merytoryczna, wiążąca pomoc prawna Sądu Najwyższego, może nastąpić wyłącznie wtedy, kiedy zachodzi rzeczywista potrzeba wyjaśnienia poważnych wątpliwości o decydującym znaczeniu dla rozstrzygnięcia sprawy, pozostających z tym rozstrzygnięciem w związku przyczynowym (por. uzasadnienie uchwały składu siedmiu sędziów SN z dnia 30 kwietnia 1999 r., III CZP 62/98, OSNC 1999, nr 10, poz. 166). Sąd Najwyższy zwracał przy tym uwagę, że wątpliwości sądu powszechnego powinny każdorazowo być wyrażone w odpowiednio sformułowanym pytaniu i umotywowane w sposób usprawiedliwiający wahania w opowiedzeniu się za określoną koncepcją prawną spośród koncepcji mogących wchodzić w rachubę. W orzecznictwie przyjęte jest ponadto, że Sąd, który oczekuje wyjaśnienia występującego w sprawie zagadnienia prawnego, powinien nie tylko sprecyzować istotę powstałych wątpliwości przez wskazanie przyczyn powodujących, że nie wie jak zinterpretować określony przepis, lecz także przytoczyć argumenty potwierdzające ich istnienie w postaci alternatywy możliwych rozstrzygnięć przedstawionego zagadnienia, a ponadto wskazać, która z możliwych i wskazanych interpretacji i z jakich względów jest w jego ocenie prawidłowa (por. postanowienia SN: z dnia 12 stycznia 2001 r., III CZP 45/00, nie publ.; z dnia 29 listopada 2005 r., III CZP 102/05, nie publ.; z dnia 30 listopada 2005 r., III CZP 97/05, nie publ.).

W niniejszej sprawie powyższe wymagania nie zostały spełnione ze względu na sposób sformułowania pytania, które jest oderwane od okoliczności faktycznych i prawnych. W niniejszej sprawie Sąd Apelacyjny w [...] wystąpił z zagadnieniem prawnym dotyczącym wątpliwości przy wytoczeniu powództwa przez syndyka masy upadłości, co wprost wynika z sentencji postanowienia i jego uzasadnienia. W okolicznościach niniejszej sprawy syndyk nie wystąpił jednak z powództwem na rzecz upadłego. Pozew został bowiem wniesiony jeszcze przed ogłoszeniem upadłości przez powoda – E. Sp. z o.o., zaś ogłoszenie upadłości miało charakter następczy, z czym wiązało się obligatoryjne zawieszenie postępowania, a następnie podjęcie zawieszonego postępowania z udziałem syndyka masy upadłości upadłej spółki. Oznacza to, że udzielenie odpowiedzi

przez Sąd Najwyższy na tak ujęte pytanie nie wykazuje związku z niniejszą sprawą, tj. nie wpływa w żaden sposób na jej rozstrzygnięcie. Można co prawda twierdzić, co jest wskazane w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia, że zbliżony problem do przedstawionego rzeczywiście powstaje w sytuacji wstąpienia syndyka do toczącego się postępowania, które podlegało zawieszeniu i zostało następnie podjęte z udziałem tego podmiotu - w świetle art. 174 § 1 pkt 4 oraz art. 180 § 1 pkt 5 lit b k.p.c. Nie zmienia to jednak faktu, że pytanie, z którym wystąpiono nie dotyczy wykładni powołanych przepisów a art. 144 ust. 2 p.u., nie mającego w sprawie zastosowania.

Z tych względów, na podstawie art. 86 § 1 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (jedn. tekst: Dz. U. z 2018 r. poz. 5 z późn. zm.), Sąd Najwyższy postanowił, jak w sentencji.

aj